

Warszawa, dnia 26 marca 2023 r.

Pani
Anna Moskwa
Minister Klimatu i Środowiska

Dotyczy: protest przeciwko próbie likwidacji Biura Nasiennictwa Leśnego.

Szanowna Pani Minister

Z niepokojem przyjęliśmy informację od pracowników Biura Nasiennictwa Leśnego o podjętej próbie likwidacji jednej z najważniejszych a zarazem najmłodszej z instytucji państwowych zajmujących się działalnością w zakresie leśnictwa, a dokładniej opieką nad leśnym materiałem podstawowym (LMP) i rozmnożeniami (LMR). Powołana na mocy art. 11 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o *leśnym materiale rozmnożeniowym* jednostka pod nazwą Biuro Nasiennictwa Leśnego, z dużym zaangażowaniem pomimo wielu trudności organizacyjnych dotychczas realizowała i czyni to dalej zadania, które zostały jej powierzone. Zakres jej działania jest wynikiem nie tylko wskazań legislacyjnych prawa krajowego ale również dokumentów międzynarodowych, regulujących kwestie m.in. obrotu materiałem nasiennym, w tym przede wszystkim Council Directive 105/1999/EC z dnia 22 grudnia 1999 roku „O obrocie Leśnego materiału rozmnożeniowego” a także OECD Forest Plant Scheme. Jej działanie jest niezwykle ważne szczególnie w dzisiejszych czasach, kiedy to już nie pozostaje wątpliwym odnotowywanie zjawiska zmian klimatu, w efekcie którego zagrożonymi występowaniem obejmowane są coraz liczniejsze gatunki i populacje zwierząt a w szczególności roślin. Zgodnie z Deklaracją Ogólną III Konferencji Ministerialnej w sprawie Ochrony Lasów w Europie w Lizbonie, przy odnowieniach i zalesieniach należy preferować pochodzenie gatunków rodzimych i lokalnych, dobrze przystosowanych do warunków siedliskowych (Dyrektywa 1999).

Biuro Nasiennictwa Leśnego, tak jak jego tożsame organizacje działające w różnych krajach również tych spoza krajów UE, dba m.in. o prowadzenie Krajowego Rejestru Leśnego Materiału Podstawowego, rejestru świadectw pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego w tym jego dostawców, wydaje świadectwa jego pochodzenia, wydaje pozwolenia na obrót materiałem rozmnożeniowym, przeprowadza kontrole, współpracuje z organizacjami międzynarodowymi w zakresie selekcji leśnej i nasiennictwa leśnego, współpracuje z jednostkami naukowymi w zakresie przedmiotu swojej działalności ale również stanowi miejsce pracy dla leśników.

Aktualnie sprawy leśnictwa są jednymi z częstszych tematów, poddawanych dyskusji i opinii publicznej w związku z podejmowanymi przez Komisję Europejską inicjatyw ustawodawczych mających na celu ograniczenie możliwości decydowania o leśnictwie przez kraje członkowskie. Wszelkie działania ograniczające możliwość prowadzenia gospodarki leśnej w myśl wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarki, mogą mieć nieodwracalnie negatywne skutki względem powiązanego z leśnictwem przemysłu drzewnego. Dziś leśnicy coraz częściej

zastanawiają się nad ich przyszłością z jednoczesnym zapewnieniem potrzeb społecznych i zachowania trwałości ekosystemów leśnych dla przyszłych pokoleń. Obawiają się utraty miejsc pracy oraz dyskryminacji społecznej w związku z podejmowanymi kolejnymi próbami narzucania nieopartych o badania naukowe postulatów płynących z UE. Podejmowanie krajowych prób ograniczania potencjalnych miejsc pracy dla leśników jest w opinii członków Ruchu Obrony Lasów Polskich niewytłumaczalne, a w konsekwencji może okazać się szkodliwe nie tylko dla samego funkcjonowania Biura Nasiennictwa Leśnego ale i zachowania genetycznych zasobów przyrody.

Oprócz zmian klimatycznych zachodzących w przyrodzie i ich bezpośredniego oddziaływania na występowanie gatunków i populacji drzew rodzimego pochodzenia, Biuro Nasiennictwa Leśnego reprezentuje nasz kraj również w różnych grupach i strukturach międzynarodowych. Polska jako jeden z krajów, w których ze względu na dominującą formę własności lasów tj. państwową stawia się szczególne znaczenie w zachowaniu genowej puli roślin drzewiastych.

Nigdy wcześniej bezpieczeństwo genetyczne formacji drzewiastych nie posiadało tak wielkiego znaczenia dla zapewnienia trwałości lasu jak w obecnej dobie tak silnej presji środowiskowej wywołanej zmianami klimatu. To zmienność genetyczna decyduje o przetrwaniu gatunków i populacji w zmieniającym się środowisku. Dlatego też jej poznanie oraz zachowanie w przyszłych pokoleniach lasu jest kluczowe dla zachowania jego trwałości.

Nasz kraj w związku istniejącym układem siedlisk oraz warunków klimatycznych posiada największą zarejestrowaną bazę nasienną w Europie (www.ec.europa.eu/forematis/frm_map_adv_search.xhtml) co tym bardziej wymaga dbałości o prawidłowy nadzór nad rejestracją leśnego materiału podstawowego i obrotem LMR. Powyższe jest tym bardziej istotne gdy zdamy sobie sprawę, że spośród 61 polskich gatunków drzewiastych, ujętych w bazie danych Global Tree Search, dla 29 z nich posiadamy informacje o poziomie zmienności genetycznej i zróżnicowaniu genetycznym, w tym tylko dla 4 z nich wiedza ta jest kompleksowa i obejmuje populacje z całego naturalnego zasięgu występowania. O słuszności dalszego funkcjonowania BNL zaświadcza wiele dowodów o charakterze merytorycznym oraz również społecznym. Sprawy bezpieczeństwa genetycznego populacji drzewiastych zajmujących 30% powierzchni kraju nie mogą być prowadzone tylko przez urzędników państwowych lecz wymagają posiadania przez pracowników zajmujących się tymi zagadnieniami ponadprzeciętnych kwalifikacji z zakresu leśnictwa, nasiennictwa oraz genetyki populacyjnej drzew. By sprostać temu zadaniu ważnym jest wygospodarowanie w ramach budżetu państwa, środków finansowych pozwalających na zapewnienie godziwych honorariów za wykonywaną pracę na rzecz pracowników tej jednostki państwowej, zatrudnionych na poszczególnych stanowiskach oraz wzmocnienie kadrowe jednostki. Biuro powinno mieć większe możliwości na prowadzenie bezpośredniej współpracy w zakresie zachowania i obrotu materiału nasiennego z innymi jednostkami państwowymi, których działanie związane jest z ochroną przyrody i zarządzania jej zasobami. Do tego typu instytucji należą m.in. PGL Lasy Państwowe z podległym firmie Leśnym Bankiem Genów Kostrzyca, parki narodowe, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska z jednostkami terenowymi, Instytut Badawczy Leśnictwa, uczelnie przyrodnicze i inne. Pilnego procedowania wymaga przygotowany przez Leśny Bank Genów Kostrzyca w ubiegłych latach przy współpracy z Dyrekcją Generalną Lasów Państwowych oraz Biurem Nasiennictwa Leśnego projekt zmian do Ustawy o LMR, gdzie proponuje się położyć o wiele większą wagę na możliwość rejestracji tzw. obiektów zachowawczych a więc zaadoptowanych do lokalnych warunków siedliskowych. Kolejnym ważnym wyzwaniem dla Biura jest włączenie obiektów zachowawczych zarejestrowanych

w bazie EUFGIS EUFORGENu w jeden wspólny system. W związku z ogromnym zapotrzebowaniem na LMR w krajach Europy zachodniej i południowej co spowodowane jest wielkoskalowymi zjawiskami ustępowania lasu w wyniku zdarzeń kłęskowych, Polska posiadając tak różnorodną bazę nasienną wielu gatunków drzew poprzez sprawne funkcjonowanie Biura może bardzo dobrze wykorzystać tę sytuację także ekonomicznie poprzez sprzedaż nadmiarów (obróć zewnętrzny) nasion i sadzonek dla celów odnowieniowych we wspomnianych regionach kontynentu europejskiego.

W zasobach kadrowych naszego kraju, znajduje się wielu specjalistów w dziedzinie nasiennictwa leśnego, którzy przy zapewnieniu właściwego wsparcia finansowego Biura Nasiennictwa Leśnego, pozwoliłoby nie tylko na przywrócenie sprawności działania tej jednostki państwowej ale dodatkowo przyczyniłoby się do jej rozwoju.

Wierzimy, że przedłożone wyjaśnienia w ramach niniejszego protestu zaowocują zachowaniem funkcjonowania Biura Nasiennictwa Leśnego wraz zapewnieniem niezbędnego do prawidłowego funkcjonowania jednostki stałego wsparcia finansowego w ramach środków budżetu państwa.

Z poważaniem i leśnym pozdrowieniem
„Darz Bór”,

Przewodniczący ROLP

dr inż. Benedykt Roźmiarek

Do wiadomości:

Pan Andrzej Duda, Prezydent RP
Pan Mateusz Morawiecki, Prezes Rady Ministrów
Pan Józef Kubica, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych
Pan Zbigniew Kuszlewicz, Przewodniczący Krajowej Sekcji Pracowników Leśnictwa NSZZ Solidarność
Pan Jarosław Szalata, Przewodniczący Związku Leśników Polskich w RP
Pani Mieczysława Lipska, Dyrektor Biura Nasiennictwa Leśnego
Pan prof. dr hab. Piotr Paschalis-Jakubowicz, Przewodniczący SITLiD
Pan dr inż. Janusz Dawidziuk, Przewodniczący PTL
Pan dr inż. Stefan Traczyk, Przewodniczący SLiWL